

inhisarlar vekâleti 1934 yılı bütçesinde 44 442 liralık münakale yapılmasına dair 1/34 numaralı kanun lâ-yihaları ve Bütçe encümeni mazbatası (Ruznameye)

28 — Büyük Millet Meclisi 1934 yılı mayıs ayı he-sabı hakkında murakıblık raporu (5/2) (Ruznameye)

29 — Büyük Millet Meclisi 1934 yılı haziran ve tem-muz ayları hesabı hakkında murakıblık raporu (5/3) (Ruznameye)

30 — Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadü-lüne dair olan 1452 sayılı kanuna ek kanun lâ-yihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/16) (Ruznameye)

31 — Evkaf umum müdürlüğü 1934 yılı bütçesinde 10 700 liralık münakale yapılmasına dair kanun lâ-yi-

hası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/17) (Ruzna-meye)

32 — Kastamonu mebusu Nuri Tamaç ile Kütahya mebusu Ömer Dincin intihab mazbataları hakkında Tetkik encümeni mazbatası (5/4) (Ruznameye)

33 — Milli Müdafaa vekâleti 1934 yılı kara bütçe-sinde 9 000 liralık münakale yapılması hakkında ka-nun lâ-yihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/21) (Ruznameye)

34 — Uluslararası kadınlar birliğinin İstanbulda yapılacak toplantısı münasebetile bastırılacak hatıra posta pullarına dair kanun lâ-yihası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/29) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 14

BAŞKAN — Hasan Saka

KÂTİBLER: Ferid Celâl Güven (İçel), Ali Zırh (Çoruh).

BAŞKAN — Celse açıldı.

3 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1 — *Giresun mebusu Hakkı Tarık Usun, Dahilî nizamnamenin 22 ve 32 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Teşkilâtı esasiye encümeni mazbatası (2/1) [1]*

BAŞKAN — Bu lâ-yihanın tümü hakkında söz isteyen var mı?

TEŞKİLÂTI ESASİYE E. BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Dahilî nizamnamemiz mu-cibince 17 encümene 285 arkadaş tefrik edilmiş-tir. Fakat bu günkü Kamutayın üyelerinin adedi 399 olduğu için 114 arkadaşımız açıkta kalıyor, yani encümen faaliyetlerine dahil olamıyorlar. Bunların içinde tabii encümenlerde çalışmak isteyen arkadaşlar ekseriyeti azimeyi teşkil edi-yorlar.

Hakkı Tarık Us arkadaşımızın bu hususta bir lâ-yihası vardır. Encümenlere yeniden 85 azanın dahil edilmesi esasına müsteniddir. Arkadaşları-mızın encümenlere dahil edilmesi imkânını ver-diği için bu hususta Hakkı Tarık arkadaşımızla encümen müttehid kaldı ve 85 üyenin daha itha-lini kabul etti. Yalnız Hakkı Tarık Us her en-cümene seviyyen beşer aza ilâvesini teklif ediyor, halbuki bazı encümenler vardır ki vazifeleri ta-mamen idari mahiyettedir. Meselâ: Kütüphane encümeni kanun lâ-yihaları hazırlamaz. İdari

mahiyette bir vazifesi vardır. Bu itibarla bu en-cümene fazla arkadaş ilâvesi hatta mazarrat tev-lid edebilir.

Meclis hesablarımızın tetkiki encümeni 10 arka-daştan mürekkebtir. Bu da kâfidir. Fazla aza-ya lüzum görmez. Yalnız Yüksek Kamutayın iki encümeni vardır ki; bunlardan birisi ifa ettigi vazife dolayısıyla fevkalâde mühimdir. Bunun birisi de Bütçe encümenidir.

Bilirsiniz ki bir defa bütçenin ihzarı dola-yısıyla, tetkikatı dolayısıyla Bütçe encümeni Dev-let makinasını bütün teferruatile tetkik ve mu-rakabe ile mükelleftir. Bu itibarla vazifesi fev-kalâde mühim ve muğlaktır.

Sonra bir taraftan dahilî nizamname ile, bir taraftan da işlerin cereyanı tabiisile teamülen bir takım vazifeler Bütçe encümeninin uhdesin-dedir. Bunlardan maada bilhassa teşkilâtı ih-tiva eden büyük lâ-yihalar da umumiyetle bu encümenden geçmektedir. Denebilir ki Büyük Meclisten geçen lâ-yihaların ekseriyeti azimesi behemehal son encümen olarak Bütçe encüme-ninden geçer ve Heyeti Umumiyyede bunların müdafaasını Bütçe encümeni deruhde eder. Şu halde Bütçe encümeninin Meclis dahilindeki vazifesi; gerek ıktisad sahasında, gerek kontrol sahasında fevkalâde mühimdir. Bu vaziyette bulunan bir encümenin en kuvvetli arkadaşlarla bir kat daha takviyesine encümenimiz lüzum

[1] 1 numaralı basmayazı zaptın sonundadır.

gördü. Bu itibarla daha on arkadaşım Bütçe encümenine geçmesini teklif ediyoruz.

Sonra arkadaşlar, günden güne vazifesi ehemmiyet kesbeden diğer bir encümen daha vardır ki o da İktisad encümenidir. Biliyordunuz ki harbi umumiden beri hemen her Devlet kendi rejimlerinde tadilat yapmıştır. Devlet rejimleri bu asrda değişmiştir. Çünkü bir Devleti teşkil eden ulusun bünyesinde içtimai ve iktisadi tahavvüller dolayısıyla her Devlet liberal rejimi bırakmıştır. Yeni bir rejim almak zarureti karşısında kalmıştır. Buna iştirak etmeyenler ihtilalle karşılaşmıştır. Onun için bugün denilebilir ki dünyada liberal bir Devlet kalmamıştır. Her Devlet muhtelif şekillerde aşağı yukarı etatistdir. Türkiye Cumhuriyeti de bir etatizm demektir. Yalnız şurası vardır ki etatizm demek şimdiye kadar Devletin bitaraf ve lâkayd kaldığı iktisadi ve sınaî sahaların Devletin faaliyet sahasına intikali demektir. Bu itibarla Hükümet ne kadar müteyakkız olursa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de o kadar basiretkâr olması lâzımdır. Bu esbabı mucibeyi düşünerek 20 azadan ibaret olan İktisad encümeninin 30 azaya çıkarılmasını teklif ediyoruz. Bittabi karar Yüksek Meclisindir. Nasıl tensib ederseniz aza adedleri de ona göre olur.

Sonra lâyiha sahibi arkadaşımız, encümenlerde müzakere nisabı olan üçte birin dörtte bire tenzilini istiyorlar. Encümeniniz buna muvafakat edemedi. Çünkü 20 azadan mürekkep olan bir encümen o zaman beş aza ile içtimamı aktececek ve üç aza ile ekseriyet kararı verebilecek. Buna iştirak edemedik. Nizamnamenin o kısmını olduğu gibi bıraktık. Arkadaşların başka soracakları varsa cevap veririm.

BAŞKAN — Heyeti umumiyesi hakkında başka söz isteyen var mı?

Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Maddelere geçilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi dahili nizamnamesinin bazı maddelerinin değiştirilmesine dair nizamname

MADDE 1 — Dahili nizamnamenin 7 nci maddesindeki (Kâtibler için dörd) ibaresi (Kâtibler için altı) şeklinde tashih edilmiştir.

BAŞKAN — Birinci madde evvelce yapılmış bir tadildir. Nizamnamnin heyeti umumiyesine alınmasından ibarettir. Yalnız bunu ayrıca reye koymak lâzım mıdır, bilmiyorum. (Hayır sesleri) Fakat nizamname tadili olmak itibarile müsaade ederseniz evvelâ birinci maddeyi reye koyacağım.

Birinci maddeyi kabul edenler... Etmeyenler.... Kabul edilmiştir.

Asıl teklif ve tadil ikinci maddede geliyor. Onu okutuyorum.

MADDE 2 — Dahili nizamnamenin 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Her içtimam başlangıcında vazifeleri ertesi iç-

timaa kadar devam etmek ve azası Heyeti umumiyece izafî reyle intihab olunmak üzere on yedi encümen teşkil olunur.

Meclis vazifelerile mütenazır encümenler:

1 - Arzuhal encümeni (25 aza, 2 muvazzaf kâtib);

2 - Divanı muhasebat encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

3 - Meclis hesablarının tetkiki encümeni (10 aza, 1 muvazzaf kâtib);

4 - Meclis kütüphanesi encümeni (5 aza, bunlardan birinin Riyaset divanı, İdare âmirleri arasından ayrılır. Bu encümene kütüphane müdürü kâtiblik eder);

5 - Teşkilâtı esasiye encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

Dahilî nizamname işleri bu encümene muhavveldir.

Bütün Hükümet hizmetleriyle mütenazır encümenler:

6 - Bütçe encümeni (35 aza, 1 muvazzaf baş kâtib iki başkâtib muavini, bir memur). Bu encümen kendine birde reisvekili intihab eder.

Umumî bütçe mazbatasının yazılması ve müdafaasile mükellef bir mazbata muharririnden başka bu encümen bir veya muhtelif dairenin Bütçe mazbatasını yazmak ve müdafaâ etmekle mükellef hususî mazbata muharrirleri dahi intihab edebilir.

Vekâletlerle mütenazır encümenler (Hece harfleri tertibile):

7 - Adliye encümeni (25 aza, 1 muvazzaf kâtib);

8 - Dahiliye encümeni (30 aza, 1 muvazzaf kâtib);

Bu encümen lüzum görüldükçe bir reis vekili de seçer.

İşkân işleri bu encümene muhavveldir.

9 - Gümrük ve inhisarlar encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

10 - Hariciye encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

11 - İktisad encümeni (30 aza, 1 muvazzaf kâtib);

12 - Maarif encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

13 - Maliye encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

Tapu işleri bu encümene muhavveldir.

14 - Milli Müdafaâ encümeni (25 aza, 1 muvazzaf kâtib);

15 - Nafia encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

Posta, Telgraf ve telefon işleri bu encümene muhavveldir.

16 - Sıhhat ve içtimai muavenet encümeni (20 aza, 1 muvazzaf kâtib);

17 - Ziraat encümeni (25 aza, 1 muvazzaf kâtib);

Yukarıdaki encümenlerle tenazuru bulunmı-

yan dairelere müteallik lâyiha ve teklifler, Maliye umuruna aid iseler, Bütçe ve Maliye encümenlerinde, bundan başka bütün lâyiha ve teklifler, Dahiliye encümeninde müzakere olunur.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Bir şey soracağım.

Meclisin teşkilâtı, kadrosu ve kendisine mahsus memurinine aid kanunu olduğu halde, bu kanun dolayısıyla Bütçe encümeni için iki memurdan, zannederim bir başkâtible iki kâtibden bahsolunuyor. Buna ne lüzum vardır? Mademki Meclisin bir kadrosu vardır, bütün memurları aynı kanuna tâbi olmalıdır. Burada bunun mevzu bahis edilmemesi lâzımdır.

İkincisi, Hakkı Tarık Us arkadaşımızın teklifinde nısab meselesi vardır. Encümenin bu mazbatasında buna dair bir şey yoktur. Nısabı ekseriyet nasıl olacaktır, izahını rica ederim.

TEŞKİLÂTİ ESASİYE ENCÜMENİ BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Bay Hakkı Tarık teklifinde nısabı müzakere hakkında bir takım istekler vardı. Biz onu muvafık bulmadık. Teklifi, nizamnamei dahilinin bir maddesinin tadilini tazammun ediyordu. Dediğim gibi biz öyle bir tadile lüzum görmedik.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — O halde nısab nasıl olacaktır.

TEŞKİLÂTİ ESASİYE ENCÜMENİ BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Nizamnamei dahilide vardır. Üçde birdir.

Kâtiblerin burada dahil olmasına gelince, nizamnamei dahilide bu kâtiblerden bahsolunması tabiidir. Çünkü bir encümende vakra encümen azalarından da bir kâtib vardır. Fakat onun vazifesi başkadır. Bu aza, kâtib olan arkadaş mazbata yapar, muvazzaf olan kâtibin vazifesi de onu tebyiz eder, azalara imza ettirir, dosyalarına yerleştirir, giden ve gelen evrakı kaydeder. Onun için dahili nizamnamede bu muvazzaf kâtibin de mevzu bahis olması gayet tabiidir.

SÜREYYA TEVFİK GENCA (Tokat) — Encümenlerde muvazzaf kâtibe lüzum vardır. Yalnız Meclisin teşkilât kanunu vardır, teşkilât kanununda Meclisin kadrosunun ne kadar olduğu, kaç kâtib bulunduğu açık olarak gösterilmiştir. Burada encümenlerde bir de azadan sonra muvazzaf kâtibi vardır demeye bilmem ki ne lüzum vardır.

Doğrudan doğruya Kâtibi umumî her encümene birer kâtib verir, nizamnamei dahilide kaydetmeye lüzum yoktur.

REFET CANİTEZ (Bursa) — Bir defa malûmu âlinizdir ki her Devlet dairesinin teşkilâtına dair kanun vardır, sonra ayrıca bir de barem, teadiül kanunu vardır. Bu da o kabildendir. Encümen kâtibi burada niçin gösteriliyor deniyor, evet her encümende bir kâtib bulunuyor. Bütçe encümeninde üç kâtib bulunuyor. Bu bir takdir meselesidir. Burada iki şeklin birisini

tercih etmek zarureti vardır. Bu hakkı takdir ya reise bırakılır veay kendiniz tensib edersiniz. Yani hakkı takdir Riyasete bırakılırsa toplu olarak gösterilir ve Riyaset şu encümene bir tane, bu encümene iki tane diye tevziat yapar.

İkinci şekli ise, filân encümene bir tane, filân encümene iki tane diye Meclisi Âlinin kendisinin ayırmasıdır.

Nizamnamei dahili yapılırken Heyeti Âliye ikinci ciheti kabul etmiş. Filân encümene bir, filân encümene iki, filân encümene üçten fazla kâtib verilemez diye tesbit olunur. Siz isterseniz bu takdiri toptan Riyasetin eline verin, Riyaset tevziatını yapsın.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Söz istiyorum Bay Başkan.

BAŞKAN — Sual mi soracaksınız?

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Hayır söz söyleyeceğim.

BAŞKAN — Başka sual soracak var mı?

DAMAR ARIK (Seyhan) — Bu kanunla kadro genişliyor mu?

T. E. E. BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Hayır eskisi gibidir, hiç bir fazlalık yoktur.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Bir kere daha bu mesele ile meşgul olduğumuzu hatırlıyorum. Ben Divanda iken bu mesele ortaya konmuştu. Meclisi Âlinin kitabet işlerini gören mesul bir Umumî kâtibi vardır. Bütün büroların bütün işleri ve muamelât Kâtibi umuminin emrindedir. Binaenaleyh bu büroyu da o mesul Kâtibi umumilik emrine vererek orada toplamak mecburiyetindeyiz, bu kâtibleri madde olduğu gibi kabul ederken, Kâtibi umumilikten ayrı bir teşkilât gibi oluyor. Malûmu âliniz bu Meclisin 4 senelik ömrü vardır. Bizden sonra gelecek arkadaşların müşkülâtla karşılaşmaları ihtimali variddir. Binaenaleyh diğer işler gibi bu büroyu da Kâtibi umumilik emrine verelimdir demiştik. Bu mesele hususî olarak konuşulduğu için bir şey yapılamadı, öylece kaldı. Böyle encümene hususî kâtib verirse Meclisin işi teşevvüşe uğramış olur. Hatta geçenlerde hususî bir kanuna konan bir hüküm dolayısıyla İdare âmirlerine aid olan bir vazife tâli derecede muvazzaf bir memura intikal etmişti. Halbuki o vazife içimizden seçilmiş mesul bir mebus arkadaşımıza aiddir. Şimdi tasavvur ediniz ki Meclisin inzibatı hiç bir kâtib emrine verilmezken hususî kanunla arzettiğim şekle intikal etmiştir.

BAŞKAN — Meclisin teşkilât kanunu Heyeti aliyeizden geçmiştir. Bu mesele o kanunla alâkadardır. Dahili nizamnameye taallûku yoktur. Eğer bu kanunun tadili mevzu bahis oluyorsa bir tadil teklifi yaparlar. Bu meseleyi şimdi burada müzakere edemeyiz. Bir taktir vardır, okuyacağız.

SALÂH YARGI (Kocaeli) — Müsaade bu-

yurunuz, daha evvel izah edeyim.
BAŞKAN — Takriri okuyacağız.

Yüksek Başkanlığa

Maliye encümeninden (Tapu işleri bu encümenine muhavveldir) fıkrasının silinmesini dilerim.

Kocaeli
Salâh Yargı

BAŞKAN — Buyurunuz Salâh Yargı!

SALÂH YARGI (Kocaeli) — Tapu işleri bu gün Devlet teşkilâtı arasında Maliye bakanlığı tarafından görülür. Fakat bu bağlılık doğru değildir. Asıl tapu işlerinin bağlı olduğu yer Adliye bakanlığıdır. Çünkü kanunu medenimiz tasarruf haklarını gösterirken, yeni aldığımız esaslarla tapu işleri tamamen bir adliye işi halini almıştır. Tapuyu maliye ile alâkadar edebilecek ancak tapu harçlarıdır. Bir taraftan da lâyikile tahrir yapılmamış olmasın göre vergi toplamak için, vergi idarelerinin kayıtları, tapu işlerinde yardımcı vazifesi görmektedir. Mütөөddid defalar mevzu bahis olduğu zaman Adliye bakanlığı da, Maliye bakanlığı da, bu işi kabul ve teslim etmişlerdir. Zannederim bir kaç senedenberi bu mesele düşünülmekte bulunmuştur. Herkese açık olması lâzımgelen tapu sicilleri için de sicillerin toplanmasına başlanmıştır.

İleride Adliyeye aid olduğu bu günden teslim olunmuş bulunan tapu işleri için, Maliye encümenine muhavveldir. diye, dahili nizamnameye kayıd konulmasına mahal yoktur, bunun silinmesini istiyorum. Tapuya aid bir iş gelirse tasarruf haklarına aid işleri Adliye, harca aid bir mesele varsa Maliye encümeni meseleyi üzerine alır. İcab ederse Bütçe encümenine de gidebilir. Bunun için ayrıca bir tasriha lüzum yoktur.

TEŞKİLÂTI ESASİYE ENCÜMENİ BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Maddede esasen aza adedlerinin tadili mevzu bahis olduğu için biz bunlar üzerinde düşünmedik. Yalnız şu cihet var ki, tapu işleri bir defa idare noktai nazardan Maliye vekâletine merbuttur. Halbuki kanunu medenî, tasarruf işlerini tamamen hukukî addedmiştir. Bu noktai nazardan oraya da şümülü vardır. Onun için encümen bu noktada ısrar etmiyor. Yalnız tapu Maliyeye merbut olduğu için bu encümene mütenazır olması esasını kabul etmiştir. Fakat hiç bir zamanda bu demek değildir ki hukukî bir mesele mevzu bahis olduğu vakit aid olduğu encümenine gitmez. Maamafih Heyeti Celileniz nasıl arzu ederse öyle bir karar verir.

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. SALÂH YARGI (Kocaeli) — Encümen başkanı, verdiği izhatta bendenizin mütaleamı teyid ediyor. Böyle bir sarahata lüzum yoktur. Maliye encümenine de, Adliye encümenine de gidebilir. Fakat

böyle bir tasrihe lüzum varsa Adliye encümeni diye tasrih edilmek lâzımdır. Halbuki böyle sarahat ifade eder bir cümle koymağa lüzum yoktur. Silinmesi hakkındaki teklifimin reye konmasını rica ediyorum.

BAŞKAN — O halde takriri reye koymağa lüzum yoktur.

SALÂH YARGI — Hayır, lüzum vardır, çünkü takririmle bu kaydın silinmesini teklif ediyorum.

BAŞKAN — Encümen muvafakat ediyor mu?

TEŞKİLÂTI ESASİYE ENCÜMENİ BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Heyeti Celile nasıl arzu ederse....

BAŞKAN — O halde takriri tekrar okutuyorum.

Kocaeli

(Salâh Yargının takriri tekrar okundu)

BAŞKAN — Takriri kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

İkinci madde hakkında başka söz isteyen var mı?

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Benim takririm vardır.

BAŞKAN — Sizin takririniz, teşkilât kanununa muhaliftir. Teşkilât kanunu, Bütçe encümenindeki muvazzaf kâtibleri doğrudan doğruya Bütçe encümenine merbut olarak kabul etmiştir.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) —

Müsaade ediniz. Ben muvazzaf kâtibleri Bütçe encümeninden çıkarınız demiyorum, bunları bu maddede zikretmeyelim diyorum. Neden muhalif oluyor? Okunsun.

Başkanlığa

Kanundaki muvazzaf kâtiblere aid cümlelerin çıkarılmasını dilerim.

Çanakkale
Ziya Gevher Etili

REFET CANİTEZ (Bursa) — Efendim, nizamnameye taallûku itibarile, Reis de izah etti. Bir defa bunlar için müzakere açmadık, encümen aza adedlerini müzakere ederken bu mevzu bahis oldu. Bunları buradan çıkarmak, nizamname prensiblerine tâbidir. Yeri tamamen açık kalır. Bunu ayrıca diğer bir madde ile teyid etmek lâzımdır.

BÜTÇE EN. BAŞKAN V. MÜKERREM ÜNSAL (Isparta) — Efendim, Reisin buyurduğu gibi Meclisin Heyeti kalemiyesi hakkında bir teşkilât kanunu kabul buyuruldu. O kanunda Mecliste, Meclis encümenlerinde istihdam edilmekte olan memurların nereye merbut olduğu gösterildi ve hangi encümenlerde çalışacağı tayin edildi. Encümenimiz bu tadili yaparken encümen heyeti kalemiyesinden bahsetmiş olması, eski nizamname hükümlerini aynen iktibas etmiş olmasındandır. Bendenizce Ziya Gevherin

teklifini kabul etmekte bir mahzur yoktur. Çünkü Meclisin geçenlerde kabul ettiği teşkilât kanunu nizamnamenin eski şekline göredir. Nizamnamenin kabulünden sonra tesbit edilmiştir. Bu itibarla burada heyeti kalemiyeden bahsedilmesine ben de tarafdar değilim.

BAŞKAN — Benim anladığıma göre teşkilât kanunu ile tayin edilmiş olan irtibat, bura ile alâkadar değildir. Buradan çıkarılsın, çıkarılsın, ehemmiyeti yoktur. Öyle değil mi?

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Burada zikrine lüzum yoktur. Teşkilât kanununda zikredilmiştir. Binaenaleyh buradan çıkarılması lâzımdır. Buna Bütçe encümeni de, Heyeti Umumiye de muvafakat ediyor.

TEŞKİLÂTI ESASİYE ENCÜMENİ BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Demin de arzettim. Kâtiblerin sureti istihdamı hakkında iki vaziyet vardır. Ya top yekûn Riyaset emrine verilir, Riyaset istediği gibi bu kâtibleri encümenlerde kullanır veya bu Meclisi Âli kendisi tesbit eder. Filân encümünde bir kâtib, filân encümünde üç kâtib istihdam edilir, der. Vaziyet bundan ibarettir. Meclisi Âli hangisini tercih ederse ona göre olur. Amma muvafık olanı, encümenin teklif ettiği gibidir. Meclisi Âli kendisi tesbit etmiştir. Filân encümen birden fazla kâtib kullanamaz. Esas bundan ibarettir.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Refet arkadaşımızın ısrar etmesini anlamıyorum. Bir teşkilât kanunu yapmışız ve kâtiblerin adını tesbit etmişiz. Yerlerini koymuşuz. İş bitmiştir. Esasen Divanı Riyaset denilen teşekkül, bu gibi işlerle meşguldür, o tanzim eder. Meclisin bütün umuru dahilisini Riyaset tanzim eder. Belki Bütçe encümeninin, bütçe zamanlarında öyle işleri olur ki iki kâtible idare edemez, Riyaset oraya on beş kâtib verir. Bunlar Umumi kâtibin vazifesindendir. Onun için Refet arkadaşımızın ısrar etmemesini rica ederim. Değim gibi bunu teşkilât kanunu zikretmiştir.

RASİH KAPLAN (Antalya) — Teşkilât kanununun o maddesi bir okunsun.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Vallahi. Zannedirim, o madde dörd ay evvel kabul edildi.

TEŞKİLÂTI ESASİYE ENCÜMENİ BAŞKANI REFET CANİTEZ (Bursa) — Son defa olarak arz edeyim. Encümen, hazırlanan şekilde ısrar ediyor.

Meclisi Âlinin kâtibleri tahsis etmesine encümeniniz taraftardır.

BAŞKAN — O halde teklifi okutacağım. Nazarı itibare alırsa encümene veririz.

(Ziya Gevher Etîlinin takrirî tekrar okundu)

BAŞKAN — Takrirî nazarı itibare alanlar... Almayanlar... Nazarı itibare almamıştır (Gülüşmeler).

İkinci madde hakkında başka söz isteyen

yoktur. Reye koyuyorum.

İkinci maddeyi, kabul ettiğiniz tadille kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu nizamname hükmünü Büyük Millet Meclisi yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Dahilî nizamnamemize göre, nizamname tadilatı, bir müzakereye tâbidir. Onun için Heyeti umumiyesini reynize koyuyorum. Heyeti umumiyesini kabul edenler ... Etmeyenler ... kabul edilmiştir.

2 — *Kastamonu mebusu Nuri Tamaç ile Kütahya mebusu Ömer Dincin intihab mazbataları hakkında Tetkik encümeni mazbatası (5/4) [1]*

BAŞKAN — Evrakı varide içinde, mazbataları tetkik encümeninin iki mazbatası vardır. Müsaade ederseniz bu gün müzakere edelim (Muvafık sesleri).

Bu günkü ruznameye almarak müzakere edilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Nuri Tamaç'a aid mazbata okundu).

BAŞKAN — Bay Nurinin mebusluğu hakkındaki Mazbatalar tetkik encümeninin mazbatasını kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Yemin etmedi ise etsin (Yemin etti sesleri).

BAŞKAN — Henüz yemin etmeyen arkadaşlar varsa celse nihayetinde yemine çağıracağım. (Ömer Davud Dinçe aid mazbata okundu).

BAŞKAN — Mazbata hakkında mütalea var mı? (Yok sesleri). O halde mazbatayı reynize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir. Şu halde Ömer Davud arkadaşımızın da mebusluğu tasdik edilmiştir.

Yemin etmeyen arkadaşların isimlerini okutuyorum. Burada bulunanlar gelib yemin etsinler:

(Bayazıt) Ubeydullah, (Çoruh) Hasan Cavid, (Gazi Anteb) Reşid Ağar, (İçel) Hakkı Saydam, (İstanbul) Abdülhak Hâmid, (İzmir) Mahmud Esad Bozkurd, (Siird) Mahmud, (Sivas) Necmettin Sadık, (Zonguldak) Celâl Sahir Erozan.

BAŞKAN — Bu arkadaşlardan kimse yoktur. Gelecek celsede ikmal ederiz.

BÜTÇE E. BAŞKAN V. MÜKERREM ÜNSAL — Arkadaşlar, nisanın ilk haftasında Uluslararası kadımlar birliği Türkiyede toplanacaktır. İstanbulda yapılacak olan bu toplantı münasebetile bir hatıra olmak üzere tabedilecek pullar hakkında bir kanun lâyihası vardır, vakit daralmıştır. Araya bayram tatili giriyor. Vaktü zamanile tabir teşebbüsünde bulunulmak üzere ruznameye almarak müstaceliyetle müzakeresini rica ediyorum. Lâyiha Başkanlığa sunulmuştur.

[1] 8 numaralı basmayazı zaptın sonundadır.